

A szerző különös érdeme azonban elsősorban az, hogy hősének jellemzésekor nemcsak hogy nem téveszti szem elől az **uralkodó** mellett az **embert**, hanem Nagy-Péter emberi egyéniségének elemző vizsgálatát tartja fontosabb feladatának. Jellemző-képességének értékéből csak keveset von le az a módszerbeli egyenlenség, hogy az érdektelen eseményeket és vonásokat is olykor túlzottan kiemeli.

Visy József.

Takács Gyula dr.: A népiskola igazgatása. Gyakorlati útmutató. Komárom, 1941., harmadik bővített kiadás, 217. l., ára 3-50 pengő.

Élet és iskola kapcsolatát kívánja szolgálni *Takács Gyula* segédkönyve. A szerző éveken át mint tanító működött, s így alkalmá volt megismerni a népiskola nevelő-oktató munkájának valamennyi vonatkozását. Jelenlegi minőségében — Nyitra és Pozsony vm. kir. tanfelügyelője — pedig a népoktatási igazgatás útjében tartalja kezét. A gyakorlati tanító és a hozzáértő közigazgatási ember előnyei érezhetőek művében. Az eddigi szokásoktól eltérő, új rendszert követ. Ugyanis nem tárgyi összefüggések szerint csoportosította anyagát, hanem az elintézés időbeli fonalán, betűrendes tárgymutatója, névmutatója pedig még könnyebben kezelhetővé teszi. Merőben új rendszere abban áll, hogy a határidő naplók és jogszabálygyűjtemények szempontjainak egyaránt megfelel. A határidőhöz kötött ügyeket először áttekinthető határidő naplóba foglalja, majd az ügyek intézői szerint csoportosítja, végül áttér a határidős ügyek intézésének tárgyalására. Bevezetésében foglalkozik az ügyintézés legcélszerűbb módjával, s a gyakorlat kérielte útbaigazításokat ad. Gyakorlati könyve nemcsak elvi jelentőségű rendeleteket tartalmaz, hanem a népiskola mindennapi életének szabályozásába vezeti be az olvasót. A határidős ügyeket (kezdve a félnaponként elintézendőktől egészen a tanév közben esetenként elintézendőkhöz) a lehető legvilágosabban állítja össze. Tárgyi értékein felül igen nagy előnye, hogy alakja és terjedelme könnyen forgathatóvá teszi szemben az előtte megjelenő vastkos kötetekkel. Tanítók, igazgatók, gondnokságok és iskolaszékek számára nagy hasznot jelent *Takács Gyula* könyve.

Wagner Ferenc.

NEVELÉS ÉS ÉLET

A Nevelésügyi Szemle megújult külső formában és tartalmi bővítéssel lép olvasói elé. Célunk volt a lapot alakjában újszerűbbé, beosztásában pedig mozgalmasabbá tenni, hogy így helyet találjanak benne nagyobb tanulmányok mellett a pedagógiai élet egyes részletkérdéseit megvilágító rövidebb megbeszélések is. Főleg ez utóbbiaknak szántuk a NEVELÉS ÉS ÉLET című rovatunkat. Itt akarjuk a nevelői társadalom elé tárni az iskolai élettel

kapcsolatos elvi híreket, továbbá megbeszélési a hivatásunkkal kapcsolatos elméleti és gyakorlati időszerű problémáinkat. Afféle műhelyforgácsoknak nevezhetnők ezeket a kis írásokat, amelyek alakító, faragó tevékenységünk során elhullanak a katedra körül. A munkáját tudatosan végző pedagógusnak azonban kell találnia ezek között is értékes darabokat, amelyek méltók arra, hogy a közösség előtt megbeszéljünk azokat. Egy-egy didaktikus eljárásunk

során milyen észrevételeink voltak? Milyen újabb belátások ébredtek bennünk? Milyen gyakorlati értékű tapasztalataink vannak pl. a dolgozatíratás, szótanítás terén? mik a feltételei egy-egy eredményes ismétlési órának? milyen legyen ennek óravázlati beosztása? Hogyan lehet eredményesen vezetni az ifjúsági körök munkáját? stb. A hivatási öntudatra törekvő nevelőnek elmulaszt-hatatlan ez az önvizsgálódás.

Ebben a rovatban tehát a pedagógus-közvélemény megnyilvánulásának akarunk teret nyújtani. Legyen ez a rovat nevelői eljárásunknak és hivatástudatunknak mintegy lázmérője, amely az iskolai munkánkkal kapcsolatos elvi jelenségekre mutat rá vagy a gyakorlati eljárásmód egyes kérdéseit vetíti a közösség elé.

Hogy pedig ez a rovat állandó hű tükre legyen a mi sokszínű pedagógiai munkánknak, kérjük olvasóinkat, kapcsolódjanak bele *aktív részvételükkel* is. Szívesen látjuk a különböző iskolatípusoknál dolgozó kartársak írásait. Legyen az eszmei célzatú megjegyzés, elméleti vagy gyakorlati problémák megvitatása. Esetleg az iskolai ügyvitelnek, a pedagógiai közigazgatásnak, vagy a Tanterv és Utasítás egyes kérdéseinek közérdekű tárgyalása.

Legyen tehát ez a rovat a pedagógiai öntudatosulásnak és a hivatási lelkiismeretvizsgálatnak hathatós tényezője.

Szerkesztőség.

A középiskola reformja a mai Franciaországban. A második világháború forgatagában még jóformán ki sem alakult ez a mai Franciaország, de természetesen mélyreható változtatások gondolatával foglalkozik a nevelés terén. A nagy nemzeti katasztrófa után ez magától értetődő. A nevezett hozzáférhető folyóiratok és könyvek ismerete híján, csak néhány cikkből alkothatunk

magunknak némi fogalmat, mit is tervez az új nevelés Franciaországban. Legutóbb a *Cité Nouvelle* szeptemberi számában olvassunk hosszabb tanulmányt Pierre Faure tollából. Részben az 1940. szeptember 21-én kiadott rendelet elveit ismerteti, részben pedig saját javaslatát, amelyet a katolikus nevelők kongresszusán adott elő.

A hangsúly természetesen a nevelésen van: a növendékek egész lelkiéletének alakításán, emberi mivoltának fejlesztésén. A fő követelmények: 1. Az igazi műveltségre káros encyclopedismus kiküszöbölése. 2. A nevelői oktatás egységének megteremtése. 3. A nevelés egyszersmind a gyermek lélekben is egységet alakítson ki: hozza összhangba képességeit és erőit. Ennek elérésére vezető tanárt óhajt az iskolai munka élére állítani (professeur principal) akinek feladata, hogy a tantárgyak elosztását és egyetlen nevelői célra való egybehangolását valóraváltsa, még pedig mind az iskolai év, mind pedig az egyes tanítási napok keretében. (Vég-eredményben a sok adminisztratív teendőől mentesített igazgatóról van itt szó, tehát pedagógiai vezetőről, akinek ezt a feladatkörét nem zavarja temérdek ügyviteli gond.) Ezenkívül azonban a javaslat az egyes osztályokban is nagyobb szerephez akarja juttatni az osztályt irányító tanárt, akinek kezében több tantárgyat egyesít, sőt az alsóbb osztályokban az egyetlen tanerő gondolatáért száll síkra, mondván, hogy ott a különböző tantárgyak tudományos igénye még nem olyan nagy s így azok az anyanyelvtanítás keretében naggyobbára megférnek. Persze a tárgyak csökkentése mellett is lándzsát tör: az anyanyelven kívül a latin és görög nyelv behatóbb művelését szorgalmazza, hisz ezek a franciák számára nem holt nyelvek, csak nem beszélt nyelvek; de egyszersmind ihletők, gyökeret adók. Az alsóbb osztályokból a tehermentesítés